

Respons

Afghanistan: Sadat/sayyed

- Hva kjennetegner gruppen sadat i Afghanistan?
- Er sadat en etnisk gruppe?
- Sadatenes posisjon og status i samfunnet.

Sadat/sayyed

Det foreligger få skriftlige kilder som beskriver gruppen sadat. Landinfo har innhentet informasjon om gruppen fra kilder i Afghanistan og denne responsen er basert på informasjon gitt av kildene, i tillegg til åpne og offentlig tilgjengelige skriftlige kilder.

Kildene er samstemte om at sadat og sayyed dreier seg om samme personkrets; personer som anses å være direkte etterkommere av profeten Muhammad. Det hevdes at sadat/sayyed kan spore sin avstamning til profetens yngste dattersønn, al-Husayn, sønn av profetens fetter, Ali ibn Abi Talib og profetens datter, Fatima (Vogt 2009). En lokal menneskerettighetsorganisasjon mener at dette dreier seg om arabiske begreper; sadat er flertallsbetegnelsen og sayyed er entall (e-post, juli 2015). De er både sunnier og shiaer, de er bosatt i store deler av landet og mange er handelsfolk (Emadi 2005).

Program for Culture & Conflict Studies (u.å.) er av den oppfatning at den shia-muslimske delen av sayyedene går under betegnelsen sadat:

Claiming descent from the family of the Prophet (PBUH), the Sayyids hold a revered place in Afghanistan. The majority, centered in Balkh and Kunduz in the North and Nangarhar in the East, are Sunni Muslims, but interestingly there are some in Bamiyan Province and elsewhere that adhere to Shi'a Islam. These are often referred to as Sadat, a word that traditionally "in the northern Hejaz area and in British India [was] applied indifferently to the posterity of Hasan and Hussein [the first Shi'ite martyrs], sons of Ali and Grandsons of Mohammad.

Er Sadat en egen etnisk gruppe?

Afghanistans topografi har medført at folkegrupper har levd isolert fra hverandre. På den bakgrunn finnes en rekke etniske grupper i landet med ulik historie, språk og kultur. Det er ulike tilnærminger til og definisjon av etnisk gruppe i Afghanistan, og det foreligger ikke et klart skille eller definisjon av hva som er å anse som en etnisk gruppe.

Menneskerettighetsorganisasjonen, som Landinfo har konsultert i forbindelse med denne responsen, beskriver folkegruppen sadat slik: «Sadat is an ethnic group but mixed with Islam religion» (e-post, juli 2015). En diplomatkilde mener at sadat/sayyed først og fremst er en religiøst definert gruppe og at det ikke dreier seg om en egen etnisitet som sådan (e-post, august 2015).

Det generelle bildet synes å være at sadat/sayyed ikke regnes som en egen etnisk gruppe, men som del av majoritetsbefolkningen i området de bor, det være seg tadjikere, pashtunere eller hazaraer. Det er likevel ulike oppfatninger om den shiamuslimske delen av sadat/sayyed er å anse som en egen gruppe eller om de er hazaraer. Både gruppen selv og omgivelsene har vekslende og uklar praksis på hvorvidt de kategoriserer sadat/sayyed som en etnisk gruppe. I en undersøkelse av forholdene i Bamian-provinsen i år 2000 ble dette beskrevet slik:

Hence there are many Sayyeds with Hazara features, sometimes known as Hazara Sayyeds. Sometimes they describe themselves as Hazara, and are described so by others; at other times they describe themselves as a separate group (Johnson 2000, s. 9).

De fleste kilder omtaler ikke sayyed/sadat som en etnisk gruppe. Afghanistan-kjenneren Louis Dupree gir en oversikt over landets etniske grupper og her omtales ikke sayyed eller sadat (Dupree 2004). Heller ikke antropologen Thomas Barfield omtaler sadat som en etnisk gruppe (Barfield 2010). Program for Culture and Conflict Studies (u.å.) bruker ikke begrepet etnisk gruppe, men *ethnic identity* som bakgrunn for beskrivelsen av sayyed/sadat.

I 2002 utarbeidet UNHCR en rekke distriktsprofiler og i disse omtales sadat som en etnisk gruppe. Eksempelvis opplyses den etniske sammensetningen i Bamian distrikt å være 12 prosent sadat og 14 prosent sayyed (UNHCR 2002a). I et annet distrikt i Bamian-provinsen, Yakawlang, opplyses det å være 41 prosent sadat. Det nevnes særskilt at: “Ethnic Sadat and Hazara are Shi’a and they peacefully coexist” (UNHCR 2002b). Stiftelsen Asia Foundation kartlegger hvordan befolkningen opplever sin egen situasjon og deres syn på utviklingen i landet. I undersøkelsen av 2012 opplyser en prosent av respondentene å være sadat (Asia Foundation 2012, s. 182).

Sadats/sayyeds status og posisjon

Sadatenes/sayyedenes påståtte direkte nedstamning fra Mohammed gir en opphøyet religiøs posisjon, og status som religiøs elite. Kilder som Landinfo har konsultert er samstemte om at dette dreier seg om en gruppe som nyter stor respekt i alle lag av befolkningen. Diplomatikilden som har uttalt seg mener at i den grad sadat/sayyed forskjellsbehandles, vil det være i positiv retning. Bakgrunnen er den viktige rollen religion spiller i Afghanistan (epost, august 2015). Den lokale menneskerettighetsorganisasjonen beskriver det slik: «As people believe Sadat are the family of Mohammad and because of their religious background, everybody respects them» (e-post, juli 2015). Ifølge Program for Culture and Conflict Studies (u.å.) har sayyedene en aktet posisjon/stilling i Afghanistan.

Respons Afghanistan: Sadat/sayyed

Det synes med andre ord å dreie seg om en gruppe som har en god sosial posisjon i det afghanske samfunnet og som sjelden utsettes for trakassering eller negative reaksjoner. Selv i områder hvor de representerer en etnisk eller religiøs minoritet, foreligger det ikke informasjon om at sadater/sayyeder er utsatt på grunn av sin etnisitet eller tro (e-post, juli 2015). En av Landinfos kilder (august 2015) hevder at sadat/sayyed generelt også er bedre økonomisk stilt og at de, i større grad enn befolkningen for øvrig, er landeiere.

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om. Landinfos responser og temanotater er basert på opplysninger fra både åpne og anonyme kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder.

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater. Responser er utarbeidet innenfor korte frister og inneholder gjerne lite bakgrunnsinformasjon.

Opplysningene som blir lagt fram i responsene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

- Barfield, T. (2010). *Afghanistan. A Cultural and Political History*. Oxford: Princeton University Press
- Dupree, L. (2004). *Afghanistan*. Oxford: University Press.
- Emadi, H. (2005). *Culture and Customs of Afghanistan*. Westport: Greenwood Press.
- Asia Foundation 2012. Appendix 1: Target demographics. *Afghanistan in 2012. A Survey of the Afghan People*, s. 182. Kabul: The Asia Foundation. Tilgjengelig fra <http://www.asiafoundation.org/resources/pdfs/Surveybook2012web1.pdf> [lastet ned 3. august 2015]
- Johnson, C. (2000, mars). *Hazarajat Baseline Study – Interim Report*. Tilgjengelig via Ecoi http://www.ecoi.net/file_upload/mv21_afg-hazara-cjohn.pdf [lastet ned 3. august 2015]
- Program for Culture & Conflict Studies (u.å.). *Ethnic Identity in Afghanistan*. Artikkelen er ikke lengre tilgjengelig på internett, men en arkivert versjon er tilgjengelig via archive.org https://web.archive.org/web/20150722060118/http://www.nps.edu/Programs/CCS/Ethnic_identity.html [lastet ned 4. september 2015]
- Vogt, K. (sist endret 14. februar 2009). *Sayyid*. Oslo: Store norske leksikon. Tilgjengelig fra <https://snl.no/sayyid> [lastet ned 3. august 2015]
- UNHCR (2002a, 18. september). *District Profile, Bamian*. Kabul: UNHCR. Tilgjengelig fra http://www.aims.org.af/afg/dist_profiles/unhcr_district_profiles/centra/bamyan/bamyan_center.pdf [lastet ned 5. august 2015]
- UNHCR (2002b, 18. september). *District Profile, Yakawlang*. Kabul: UNHCR. Tilgjengelig via Ecoi http://www.ecoi.net/file_upload/10542_accord241_yakawlang.pdf [lastet ned 5. august 2015]

Respons Afghanistan: Sadat/sayyed

Muntlige kilder

- Lokal menneskerettighetsorganisasjon. E-post 27. juli 2015.
- Diplomatkilde. E-post 19. august 2015

© Landinfo 2015

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.